

zatčení, samým Bílkem po částech sepsané a r. 1579 dokončené. Bližších zpráv o tom, na jakém základě k dohodě v Úzké radě došlo, není. V každém případě byli Augusta i Bílek vráceni ke svým úřadům; Bílek zemřel jako kněz Jednoty v Napajedlích [1581], Augusta působil v Boleslavi, načas v Brandýse n. O., podíleje se s B. Černým o úřad sudího.

[XV]

Noví senioři a jejich práce

[B. Matěj Červenka. B. Jan Černý. B. Jan Blahoslav.]

ZATÍM CO BYL AUGUSTA žalářem Jednotě vzdálen, rozvíjely se v ní nové snahy a práce jejich mladších duchovních vůdců. B. Matěj Červenka, vzdělaný ve Vitemberku a osvědčený ve službě Jednoty jako vyslanec do Vratislavi i do Štrasburku v letech, kdy byl Augustovým pomocníkem v Litomyšli, pracoval po jeho uvěznění, jak jsme viděli, v Prusích s B. Machem i po jeho smrti do r. 1553. Jako biskup spravoval pak úspěšně sbor v Přerově a odtud řídil moravskou větev Jednoty, od r. 1557 za spolupráce B. Blahoslava jako seniora v Ivančicích.

Spolu hájili *samostatnost bratrských sborů* v soutěži se snahami pánů a kněží podobojí či luterských, kteří, jak o tom hned blíže uslyšíme, v různých obměnách usilovali o sjednocení evangeliků různých směrů i Bratří v jednotnou evangelickou církev ve svých oblastech. Vliv luterství na Moravě stoupal, nesl s sebou nechuť k závislosti na pražské konsistoři podobojí, jež udržovala staro-utrakvismus, a povzbuzoval pány, aby se po vzoru říšských stavů ujímali reformace církve na svých panstvích, když chyběla ústřední moc v zemi, která by náboženské poměry uspořádala ve smyslu reformace. Byl to proces za daných okolností správný,

jak po několika desetiletích ověří výsledek, i když se tu ujímali slova také lidé, kteří šli za svými osobními cíli. Bratří byli nejvýraznější jednotou, která stála v cestě tomuto postupnému shromáždění v jedno církevní společenství. Moravští senioři — toto jméno je nyní vlivem humanistického vzdělání častou náhradou za dřívější „Starší“ či „biskup“ — trvali při vlastním rázu Jednoty, jako ostatně již dříve B. Černý vůči Václavu Mitmánkovi v Čechách. Přičilo se jim, že se v církvi podobojí vkládají do církevních věcí světské vrchnosti; bylo to v příkrém rozporu se stanoviskem Bratří. Kněží moravští nebyli podle jejich soudu zdaleka na takové úrovni, aby se mohli moravským oblastním církvím postavit v čelo jako její duchovní vůdcové. Oč výše stála v očích seniorů jejich vlastní Jednota, učením a řády i osvědčením v nedávném protivenství nesrovnale vyspělejší, se sbory vysoko vynikajícími nad neukázněné a duchovně zanedbané okolí! I zprávy z pramenů nebratrských potvrzují tento stav věcí. K tomu trvala na Moravě veliká míra svobody vyznání a zevní nátlak se strany katolické nehrozil. Moravští Bratří nepocitovali nutnost opřít se o větší církve v obraně proti katolickému náporu; nebezpečný tlak pocitovali právě se strany podobojí.

Jednotnou církevní organizaci chtěl založit Vojtěch z Pernštejna na svém panství v Prostějově. Vedle podobojích v ní chtěl soustředit zbylé habrovanské a Bratry, k nimž náležela i jeho choť, rozená Kostková. Bratří odpověděli — perem patrně Červenkovým — na jeho plány ve „Psání učiněném od Bratří, v němžto oznamují se příčiny, proč to býti nemůže, aby od náboženství svého, kteréž obzvláště drží, pustili a k kněžím buď podjednou, buď podobojí přistoupili měli.“ Vyšlo tiskem r. 1554. Odmítají přístup k jiné církvi ze šesti důvodů. Mají v Jednotě celou víru Písem svatých, čehož nikde jinde nevidí; Bůh je povolal ku pokání a ke spasení, čehož si musí vážít a té cesty nepouštět, kdežto jinde bázň Boží nevidí; mají čistou a pravou službu Boží i svátosti, kdežto jinde vidí při svátostech neřády a bludy; nevědí ostatně vůbec, od čeho zlého by měli opuštěním své Jednoty odstoupit a k čemu lepšímu přistoupit; mezi sebou mají zřízení péči jedněch o druhé i službu potřebným, až i ve